

ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช

ทุเรียน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม 2550

ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ทุเรียน

จัดพิมพ์โดย

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิงหาคม 2550

สารบัญ

ลำดับที่	หน้า
1. นโยบายคุณภาพทุเรียน	3
2. วัตถุประสงค์คุณภาพทุเรียน	7
3. แผนควบคุมการผลิตทุเรียน	11
4. ระเบียบปฏิบัติ GAP (Good Agricultural Practice)	45
5. ภาคผนวก ก คำแนะนำหลักการปฏิบัติตามระบบการผลิตทุเรียน	55

นโยบายคุณภาพทุเรียน

นโยบายคุณภาพทุเรียน

"เราจะผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าและผู้บริโภค"

เพื่อให้บรรลุตามนโยบายคุณภาพทุเรียน ในฐานะ “เกษตรกร” การผลิตทุเรียน ภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ทุเรียน” ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการดังนี้

1. บุคลากรทุกคนในสวนมีส่วนร่วมในระบบการจัดการคุณภาพ
2. ผลิตทุเรียนอย่างซื่อตรง และได้มาตรฐาน ตามความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภค
3. พัฒนาบุคลากร และผลิตผลอย่างต่อเนื่อง
4. ศึกษารักษาและทบทวนระบบพร้อมทั้งมีการปรับปรุงให้ทันสมัย

ในฐานะ “เกษตรกร” การผลิตทุเรียนภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ทุเรียน” ยืนยันการผลิตทุเรียนเพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตาม “ระเบียบปฏิบัติ GAP ระบบการผลิตทุเรียนระดับเกษตรกร” เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าทุเรียนไทย ดังนี้

1. มีการจัดการสุขลักษณะสวน
2. มีการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร
3. มีการจัดการปัจจัยการผลิต
4. มีการปฏิบัติและการควบคุมการผลิต
5. มีการบันทึกและการควบคุมเอกสาร

ลงชื่อ .....

(.....)

“เกษตรกร” ผลิตทุเรียน

ภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ทุเรียน

วัตถุประสงค์คุณภาพทุเรียน

(ข) วัตถุประสงค์คุณภาพ

วัตถุประสงค์คุณภาพทุเรียน

ในฐานะ“เกษตรกร” การผลิตทุเรียน ภายใต้ “ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ทุเรียน” ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดวัตถุประสงค์คุณภาพ ดังนี้

1. ผลิตทุเรียนแก่ตามอายุการเก็บเกี่ยว
2. ผลิตทุเรียนปราศจากอาการแค้น เต่าเผา และ ไล่ชิม
3. ผลิตทุเรียนปลอดจากศัตรูพืช
4. ผลิตทุเรียนปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

ระเบียบปฏิบัติ GAP (Good Agricultural Practice)

ระบบการผลิตทุเรียนระดับเกษตรกร

ระเบียบปฏิบัติ GAP (Good Agricultural Practice)

ระบบการผลิตทุเรียนระดับเกษตรกร

1. ขอบข่าย

ระเบียบปฏิบัติฉบับนี้ ครอบคลุมระบบการผลิตทุเรียนในทุกขั้นตอนการผลิตที่ดำเนินการในระดับเกษตรกร เพื่อให้ได้ผลิตผลทุเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของคู่ค้าและผู้บริโภค

2. นิยาม

-

3. ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมิน

ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินว่าเป็นไปตามระบบการผลิตทุเรียนให้เป็นไปตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมิน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1. แหล่งน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> น้ำที่ใช้ ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน จุลินทรีย์ สารเคมี และ โลหะหนัก	<ul style="list-style-type: none"> ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสถานะเสี่ยง ให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ<ol style="list-style-type: none"> แหล่งน้ำไม่อยู่ใกล้ หรือไหลผ่านชุมชน หรือคอกสัตว์ หรือโรงเก็บสารเคมี หรือสถานที่ผสมสารเคมีสำหรับพ่นในสวน หรือโรงงานอุตสาหกรรม ไม่เป็นน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมอื่น ๆ หากจำเป็นต้องใช้ ต้องมีหลักฐานประกอบว่าได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้วตามมาตรฐาน หากเป็นแหล่งน้ำที่จัดทำขึ้นใหม่ บริเวณที่เป็นแหล่งน้ำนั้น ต้องไม่มีประวัติเคยเป็นโรงพยาบาล หรือคอกสัตว์ หรือโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อน ใช้แผนภูมิ 1 และ 2 Decision tree ความเสี่ยงในการปนเปื้อนจุลินทรีย์ในน้ำใช้ ในระหว่างกระบวนการผลิต และน้ำใช้ในการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (หน้า 5/8 และ 6/8) และเอกสารสนับสนุน การประเมินความเสี่ยง เนื่องจากการปนเปื้อน ประกอบการตัดสินใจ

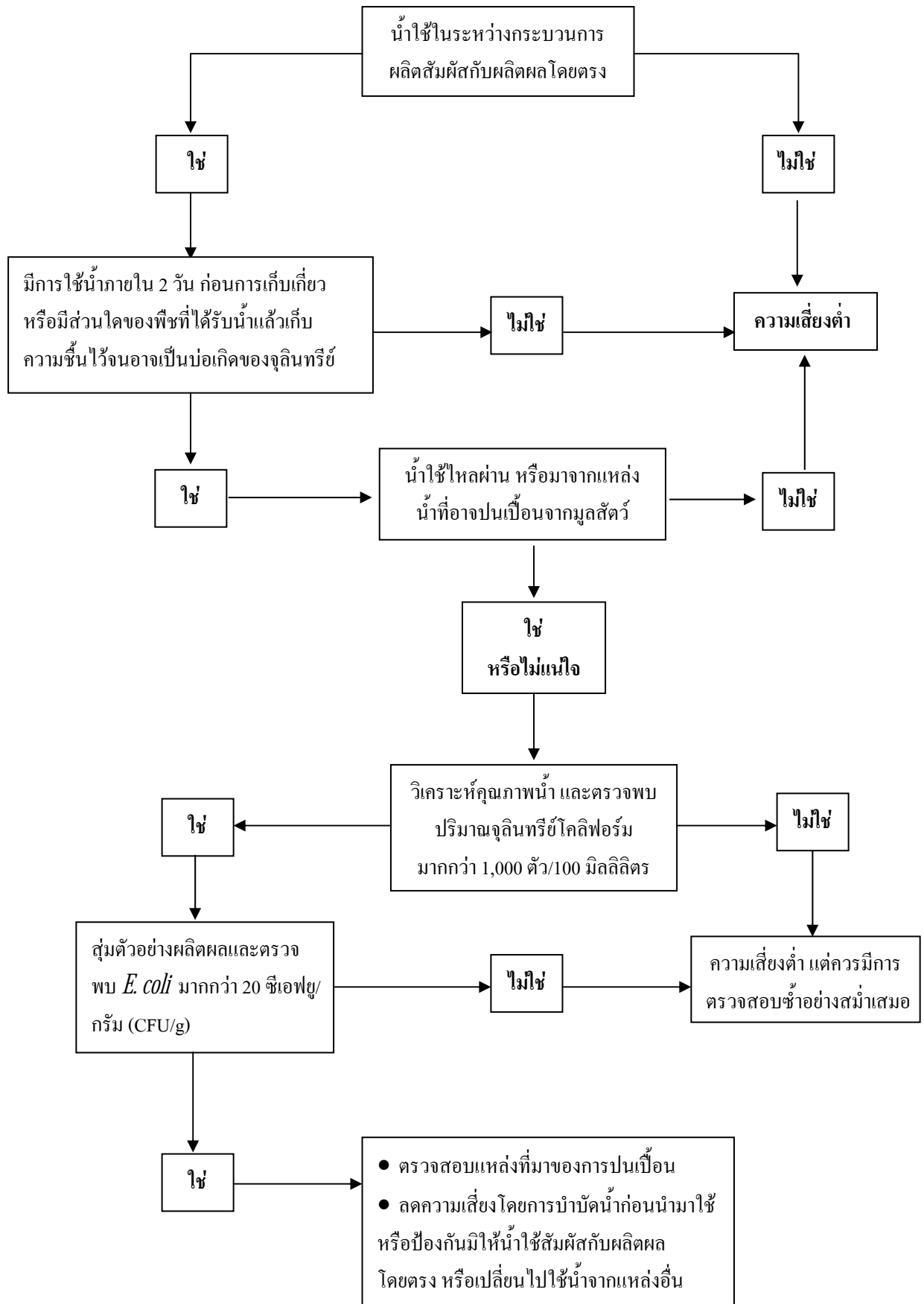
ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>2. พื้นที่ปลูก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยง เนื่องจาก สารเคมี จุลินทรีย์ และ โลหะหนัก ที่จะทำให้เกิด การตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● ตรวจพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสภาวะ เสี่ยง ให้ตรวจสอบ และวิเคราะห์คุณภาพดิน <ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่ปลูก ต้องไม่มีประวัติเคยเป็น โรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรม หรือคอก สัตว์ หรือโรงเก็บสารเคมี หรือสถานที่ทิ้งขยะมา ก่อน 2. ต้องไม่ใช่พื้นที่ที่มีการตรวจพบสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืชกลุ่มออร์แกโนคลอรีน (OC) และ/หรือ กลุ่มออร์แกโนฟอสเฟต(OP) ในดิน หรือในผลิตผลมาก่อน 3. ใช้แผนภูมิ 3 Decision tree ความเสี่ยง เนื่องจากสารพิษตกค้างในดิน (หน้า 7/8) ประกอบการตัดสินใจ 4. ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้ทางดินไม่มีธาตุ โลหะหนัก ปนเปื้อนอยู่ เช่น แคดเมียม ตะกั่ว และปรอท เป็นต้น 5. มีการนำส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ที่ไม่ได้ผ่าน การหมัก (compost) หรือบ่ม (aging) มาใช้เป็น ปุ๋ย ใช้แผนภูมิ 4 Decision tree ความเสี่ยงในการ ปนเปื้อนจุลินทรีย์เนื่องจากปุ๋ย และสารเสริม ประสิทธิภาพปุ๋ย (หน้า 8/8) และเอกสาร สนับสนุน การประเมินความเสี่ยงเนื่องจากการ ปนเปื้อน ประกอบการตัดสินใจ
<p>3. การใช้วัตถุอันตราย ทางการเกษตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้วัตถุอันตราย ให้ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือตาม คำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการ เกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ● ต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการ สารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้ ● ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนวัตถุ อันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ตรวจสอบสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายทาง การเกษตร (รายละเอียดภาคผนวก ก ข้อ 1.3) ● ตรวจสอบที่กข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตร เปรียบเทียบกับเอกสารสนับสนุน วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศญี่ปุ่น อนุญาตให้ใช้ได้สำหรับทุเรียน และส้มตัวอย่าง วิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผลกรณีมีข้อ สงสัย

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
4. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลในฟาร์ม	<ul style="list-style-type: none"> • สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดี สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค • อุปกรณ์และพาหะในการขนย้ายต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค • ต้องขนย้ายผลิตผลอย่างระมัดระวัง มิให้เกิดรอยชำ 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ขั้นตอน และวิธีการขนย้ายผลิตผล
5. การบันทึกข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> • ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วัตถุอันตราย • ต้องมีการบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรตามแบบบันทึกข้อมูล
6. ผลิตผลผิวสวยปลอดจากศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> • สำรวจการเข้าทำลายของของศัตรูทุเรียน เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่ให้เกินค่ากำหนด ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> • เพลี้ยไก่แจ้ : ใบอ่อนถูกทำลายเกิน 20-30 % ของยอดทั้งหมด • เพลี้ยจักจั่นฝอย : ใบอ่อนถูกทำลายเกิน 20-30 % ของยอดทั้งหมด • หนอนกินใบ : .ใบถูกทำลายเกิน 30%ของพื้นที่ใบทั้งต้น • ไรแดง : ใบอ่อนถูกทำลายมากกว่า 20-30% ของยอดทั้งหมด • หนอนด้วงหนวดยาว : เกินค่าควบคุมเจาะลำต้นทุเรียน • เพลี้ยไฟ : พบ 5 ตัว/ช่อดอก • หนอนกินดอก : ดอกเสียหายมากกว่าหรือเท่ากับ 20%ของดอกทั้งหมด • หนอนกินขั้วผล : 10%ของผลทั้งหมด • หนอนเจาะเมล็ด : พบ 1 ตัว/กับดักแสงไฟ • เพลี้ยแป้ง : เข้าทำลาย 10%ของผลทั้งหมด • หนอนเจาะขั้วผล : เจาะผลเสียหาย 10%ของผลทั้งหมด • โรคราใบไหม้ : ใบเสียหาย 10%ของพื้นที่ใบทั้งต้น • โรคราใบติด : ใบเสียหาย 10%ของพื้นที่ใบทั้งต้น • โรคราเชื้อราไฟทอปธอรา : ใบเสียหาย 10% ของ 	<ul style="list-style-type: none"> • ตรวจพินิจผลิตผลที่มีร่องรอยถูกทำลายจากศัตรูพืชของทุเรียน • ตรวจสอบข้อมูลการสำรวจศัตรูทุเรียน และการป้องกันกำจัด • ตรวจพินิจผลการคัดแยก

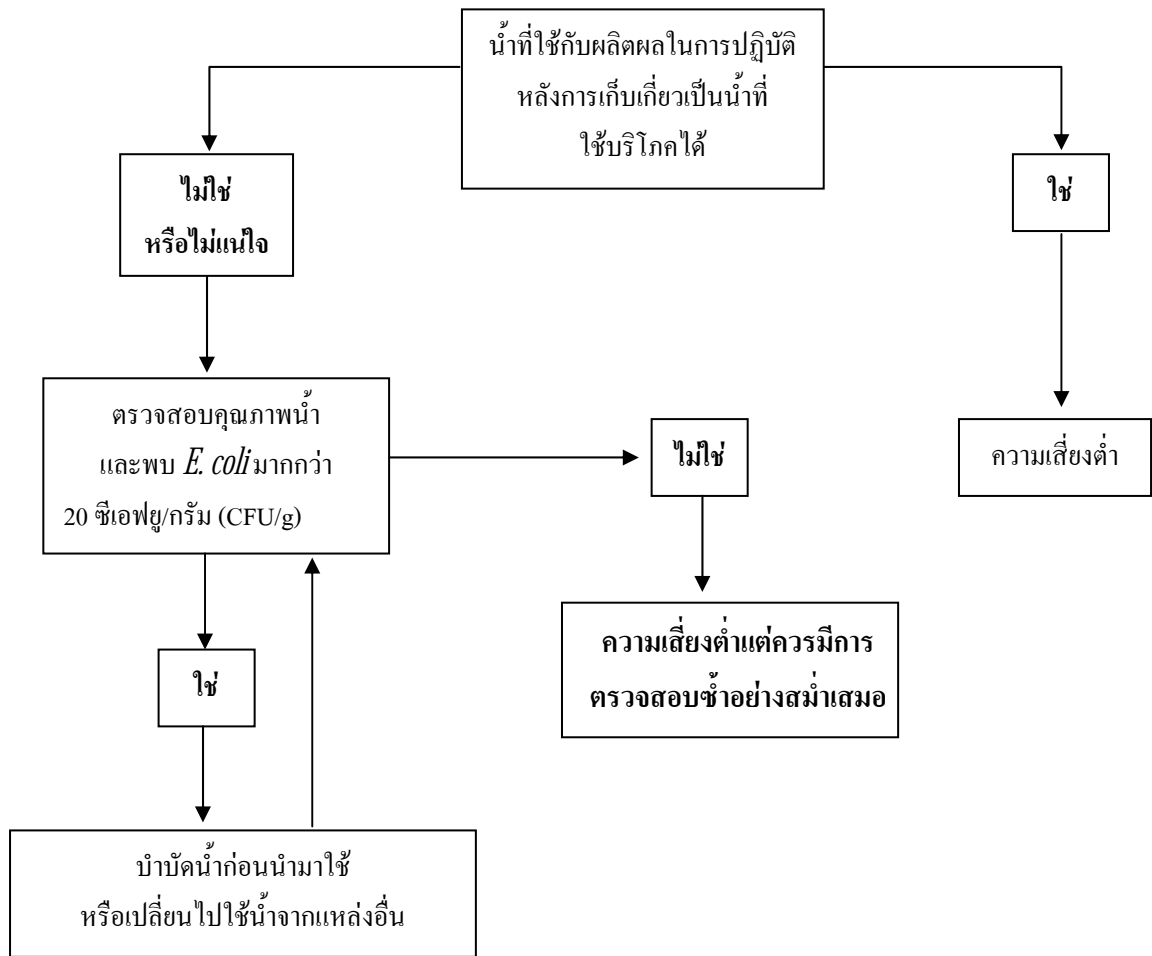
ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
	<p>พื้นที่ไปทั้งต้น</p> <p>โรครากเน่าโคนเน่า : เสียหาย 10%ของพื้นที่ ผิวลำต้นและราก</p> <p>โรคเกิดที่ลำต้น/กิ่ง : พบเสียหาย 10%ของกิ่ง ทั้งหมด</p> <p>โรคราสีชมพู : พบอาการ 5%ของกิ่งทั้งหมด</p> <p>โรคแอนแทรกคโนส : ดอกถูกทำลายมากกว่า หรือเท่ากับ 20%ของดอกทั้งหมด</p> <p>โรคผลเน่า : พบ 1 ผล</p>	
7. การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำการผลิตทุเรียนภายใต้ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP ทุเรียน และปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิตอย่างเคร่งครัด 	<ul style="list-style-type: none"> ● ตรวจสอบที่กตามแผนควบคุมการผลิต
8. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	<ul style="list-style-type: none"> ● เก็บเกี่ยวทุเรียนในระยะที่แก่ได้ที่ของแต่ละพันธุ์ ● อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวจะต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพ และปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อการบริโภค ● คัดแยกผลที่มีอายุอ่อนเกินไปแยกไว้ต่างหาก คัดแยกทุเรียนที่เสียหายจากการเก็บเกี่ยวหรือมีตำหนิจากการเข้าทำลายของศัตรูพืช หรือมีศัตรูพืชติดมาด้วย หรือที่"ไม่"ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด แยกไว้ต่างหาก ● สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดี สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค ● อุปกรณ์และพาหะในการขนย้ายต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค ● ต้องขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง มิให้เกิดรอยช้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ตรวจสอบพินิจอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยว ● ตรวจสอบพินิจผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว และผลการคัดแยก ● ตรวจสอบพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ขันตอน และวิธีการขนย้ายผลผลิต

4. คำแนะนำหลักการปฏิบัติตามระบบการผลิตทุเรียน

4.1 คำแนะนำหลักการปฏิบัติตามระบบการผลิตนี้มีไว้ เพื่อใช้แนะนำเกษตรกรให้ผลิตทุเรียนตามระบบการผลิตทั้งหมดทุกขั้นตอนที่ดำเนินการในระดับเกษตรกร ซึ่งมีรายละเอียดอธิบายไว้ในภาคผนวก ก.

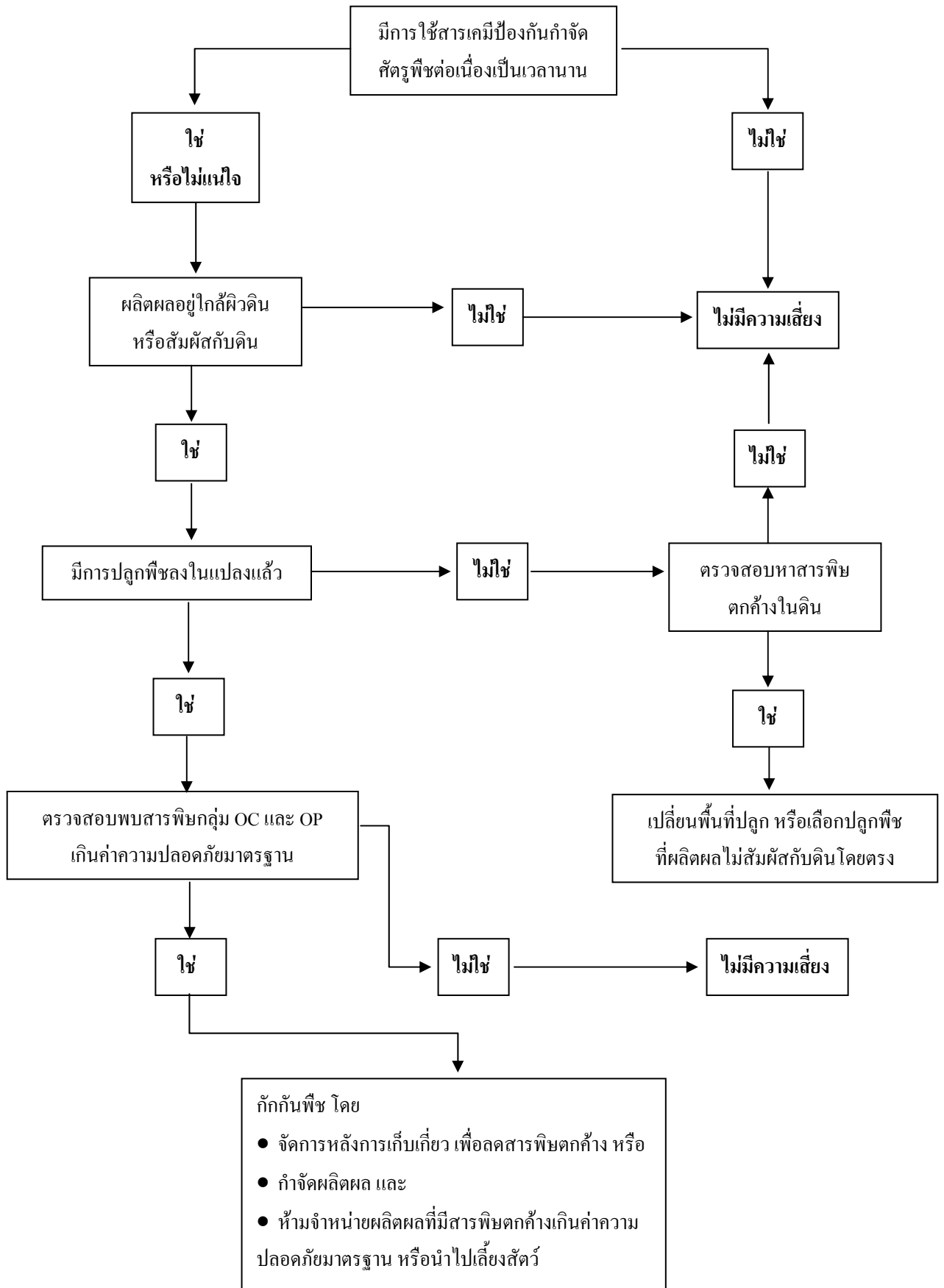

แผนภูมิ 1 Decision tree ความเสี่ยงในการปนเปื้อนจุลินทรีย์ในน้ำใช้ในระหว่างกระบวนการผลิต

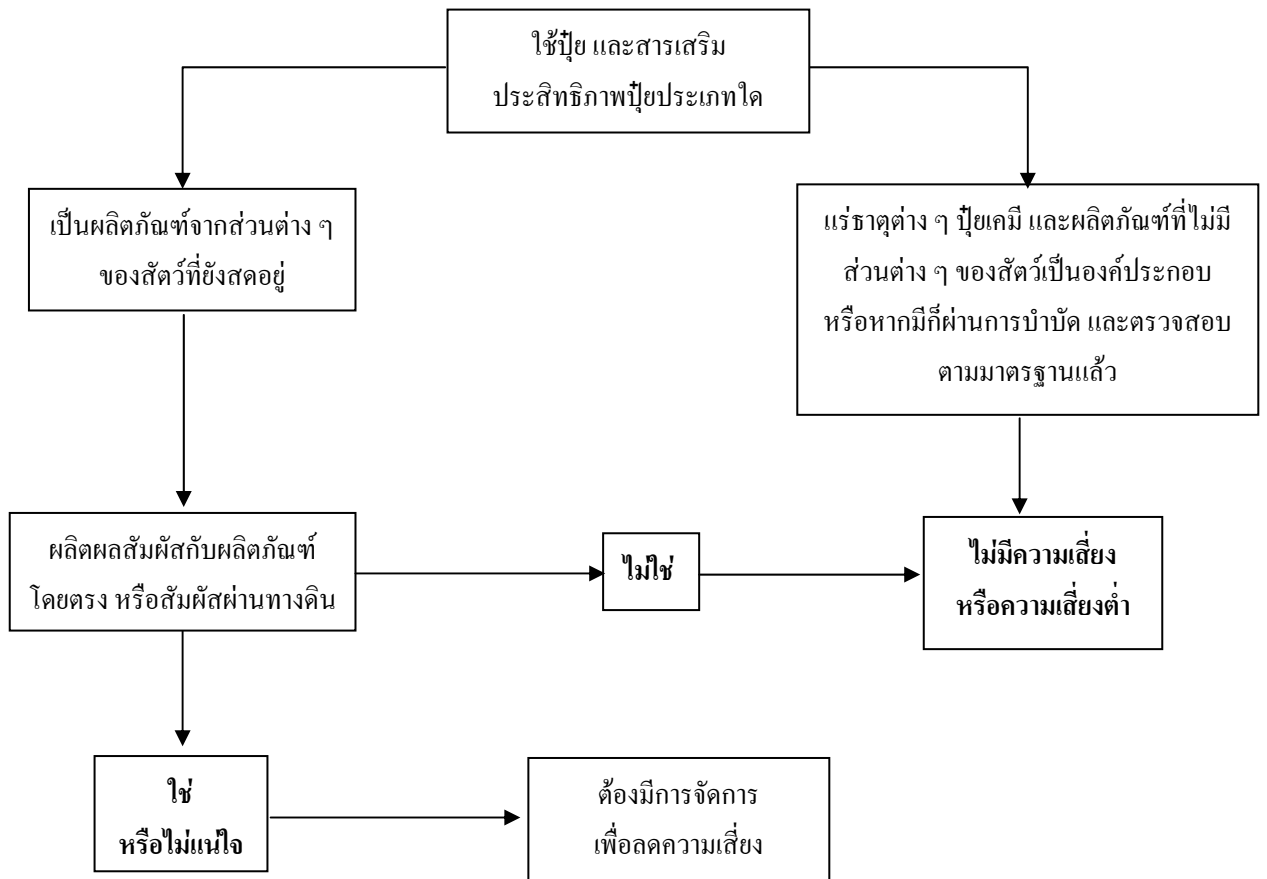

แผนภูมิ 2 Decision tree ความเสี่ยงในการปนเปื้อนจุลินทรีย์ในน้ำใช้ในการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

แผนภูมิ 3 Decision tree ความเสี่ยงเนื่องจากสารพิษตกค้างในดิน สารพิษกลุ่ม OC คือ กลุ่มออร์แกโนคลอรีน (organochlorine) OP คือ กลุ่มออร์แกโนฟอสเฟต (organophosphate)

แผนภูมิ 4 Decision tree ความเสี่ยงในการปนเปื้อนจุลินทรีย์เนื่องจากปุ๋ยและสารเสริมประสิทธิภาพปุ๋ย

ภาคผนวก ก

คำแนะนำหลักการปฏิบัติตามระบบการผลิต

ทุเรียน

ภาคผนวก ก

คำแนะนำหลักการปฏิบัติตามระบบการผลิตทุเรียน

1. การจัดการสุขลักษณะฟาร์ม

1.1 จัดทำประวัติฟาร์มและการใช้ประโยชน์ที่ดินในฟาร์ม

1.1.1 มีการจัดทำข้อมูลประจำแปลง โดยรวมชื่อเจ้าของแปลง ผู้ดูแลแปลง ที่ตั้งแปลง แผนที่ภายในแปลง ชนิดพืชและพันธุ์ที่ปลูก ประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี และรายละเอียดอื่น ๆ ตามแบบบันทึกข้อมูลประจำแปลง

1.1.2 ในกรณีที่ดินที่ผลิตอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ควรมีการวิเคราะห์ดิน เพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มระบบการจัดการคุณภาพ: GAP ทุเรียน โดยดำเนินการตามคำแนะนำในเอกสารสนับสนุนวิธีเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดินลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน

1.2 แหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ

1.2.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ควรเป็นน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้ในการเกษตร ต้องไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตราย กรณีจำเป็นต้องใช้ ต้องมีหลักฐานหรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้ และน้ำที่ใช้ล้างผลิตผลหลังการเก็บเกี่ยวต้องเป็นน้ำที่มีคุณภาพบริโภคได้

1.2.2 ควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มระบบการจัดการคุณภาพ: GAP ทุเรียน ตามคำแนะนำในเอกสารสนับสนุนวิธีเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์ ส่งห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมี แร่ธาตุ บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างน้ำลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน

1.2.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรไม่ควรเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำลายสิ่งแวดล้อม

1.3 การเก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตร

1.3.1 จัดเก็บสารเคมีชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตในสถานที่มิดชิด ปลอดภัย ป้องกันแดด และฝนได้ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

1.3.2 แยกสถานที่เก็บสารเคมีไม่ให้อยู่ใกล้ที่พักอาศัย และสถานที่ประกอบอาหาร ไม่อยู่ในบริเวณต้นน้ำ หรือบริเวณที่มีน้ำไหลผ่าน เพื่อป้องกันสารเคมีปนเปื้อนในแหล่งน้ำ

1.3.3 สารเคมีแต่ละชนิดต้องจัดเก็บในภาชนะปิดมิดชิด สารเคมีที่เปิดใช้แล้วห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม ให้ปิดป้ายแสดงชัดเจน และแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกันระหว่างปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืชสารเคมีป้องกันกำจัดโรค สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช และอาหารเสริมต่าง ๆ

1.3.4 โรงเก็บสารเคมีต้องมีเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน เช่น น้้ายาล้างตา น้ำสะอาด ทราช และอุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น

1.3.5 ต้องไม่มีสารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และสารเคมีที่ประกาศห้ามใช้ เก็บรักษาอยู่ในสถานที่เก็บสารเคมี หรือภายในแปลง

1.4 การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.4.1 ห้ามใช้สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ตามเอกสารสนับสนุน รายชื่อวัตถุอันตรายห้ามใช้ในการเกษตร และต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้

1.4.2 อ่านฉลากคำแนะนำ เพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง

1.4.3 ผู้ประกอบการและแรงงานที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรรู้จักศัตรูพืช ชนิด และอัตราการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเลือกใช้เครื่องพ่นและอุปกรณ์หัวฉีด รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยต้องตรวจสอบเครื่องพ่นสารให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานตลอดเวลา เพื่อป้องกันสารพิษเปื้อนเสื้อผ้าและร่างกายของผู้พ่น ต้องสวมเสื้อผ้าอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และรองเท้าเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

1.4.4 เตรียมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และใช้ให้หมดในคราวเดียว ไม่ควรเหลือติดค้างในถังพ่น

1.4.5 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้สนิทเมื่อเลิกใช้ และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี

1.4.6 ให้ล้างภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วด้วยน้ำ 2-3 ครั้ง แล้วเทลงในถังพ่นสารเคมี ปรับปริมาณน้ำตามความเข้มข้นที่กำหนด ก่อนนำไปใช้พ่นป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่อไป

1.4.7 ควรพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลา แดดจัดหรือลมแรง และขณะปฏิบัติงานผู้พ่นต้องอยู่เหนือลมตลอดเวลา

1.4.8 หลังการพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกครั้ง ผู้พ่นต้องอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่ใส่ขณะพ่นสารต้องซักให้สะอาดทุกครั้ง

1.4.9 ต้องหยุดใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนการเก็บเกี่ยวตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแต่ละชนิด

1.4.10 ให้ปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิตของทุเรียน

1.4.11 ห้ามรับประทานอาหาร หรือสูบบุหรี่ ขณะพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

1.5 ความสะอาดปลอดภัยและการกำจัดของเสียและวัสดุเหลือใช้

1.5.1 ภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดและล้างสารเคมีออกหมดแล้วตามคำแนะนำในข้อ 1.4.6 ต้องไม่นำกลับมาใช้อีก และต้องทำให้ชำรุดเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ แล้วนำไปทิ้งในสถานที่ที่จัดไว้สำหรับทิ้งภาชนะบรรจุสารเคมีโดยเฉพาะ หรือทำลายโดยการฝังดินห่างจากแหล่งน้ำ และให้มีความลึกมากพอที่สัตว์ไม่สามารถคุ้ยขึ้นมาได้ ห้ามเผาทำลาย

1.5.2 กิ่งพืชที่มีโรคเข้าทำลายต้องเผาทำลายนอกแปลง

1.5.3 เศษพืช หรือกิ่งที่ตัดแต่งจากต้นและไม่มีโรคเข้าทำลาย สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด
ได้

1.5.4 จำแนก และแยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กระจาด กล่องกระจาด พลาสติก แก้ว
น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืช เป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะวางให้เป็นระเบียบ หรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก ข้อมูลประจำแปลง
2. แบบบันทึก การเก็บตัวอย่างดินและน้ำส่งวิเคราะห์
3. เอกสารสนับสนุน การประเมินความเสี่ยงเนื่องจากการปนเปื้อน
4. เอกสารสนับสนุน วิธีเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์
5. เอกสารสนับสนุน วิธีเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์
6. เอกสารสนับสนุน ปริมาณสูงสุดของโลหะหนัก
7. เอกสารสนับสนุน มาตรฐานคุณภาพน้ำใช้ในการเกษตร
8. เอกสารสนับสนุน รายชื่อวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ทางการเกษตร
9. เอกสารสนับสนุน วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศญี่ปุ่นอนุญาตให้ใช้สำหรับกระเจียบ
เจียว

2. การจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

2.1 การจัดทำรายการและการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์

2.1.1 มีอุปกรณ์การเกษตรเหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2.1.2 สถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือการเกษตร ควรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย ง่ายต่อการ
นำไปใช้งาน มีป้ายแสดงไว้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดทำรายการและแผนการตรวจบำรุงรักษาเครื่องมือ/อุปกรณ์
การเกษตรทุกชิ้น ลงในแบบบันทึก

2.2 การตรวจสภาพ และการซ่อมบำรุง

2.2.1 มีการตรวจสภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว ก่อนนำไปใช้งาน และหลังใช้งานเสร็จแล้วต้องทำความสะอาดทุกครั้งก่อนนำไปเก็บ
ในสถานที่เก็บ

2.2.2 มีการตรวจซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ตามแผนการบำรุงรักษาที่
กำหนดไว้ พร้อมทั้งบันทึกผลการตรวจซ่อมทุกครั้ง ลงในแบบบันทึก

2.2.3 เครื่องมือ อุปกรณ์ และภาชนะที่ใช้ในการบรรจุ และขนส่งผลิตผล ต้องมีการทำความสะอาด
สะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน และเมื่อใช้งานเสร็จแล้วต้องทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ

2.2.4 กรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน ต้องมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงอย่างสม่ำเสมอแล้วแต่กรณี หากพบว่ามีความคลาดเคลื่อนต้องดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซม หรือเปลี่ยนใหม่ เพื่อให้อุปกรณ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน

3. การจัดการปัจจัยการผลิต

3.1 การจัดทำรายการปัจจัยการผลิตและแหล่งที่มา

จัดทำรายการและรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ พันธุ์ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในการปฏิบัติการผลิต พร้อมทั้ง จัดทำบัญชี รายการ ปริมาณ วัน เดือน ปี ที่จัดซื้อจัดหาลงในแบบบันทึก

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต

3.2 การตรวจสอบคุณสมบัติของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ หรือไม่น่าเชื่อถือ ต้องส่งปัจจัยการผลิตนั้นไปยังหน่วยงาน หรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์ บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างปัจจัยการผลิตลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

4. การปฏิบัติและการควบคุมการผลิต

4.1 การจัดการในกระบวนการผลิต

การจัดการในกระบวนการผลิต จะมี ระเบียบปฏิบัติของแต่ละประเด็นตามความเหมาะสมในแต่ละพืช การปฏิบัติต้องดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ในแต่ละพืช

4.1.1 มีขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมกระบวนการผลิตในประเด็นคุณภาพ (quality attributes) ที่เกี่ยวข้องในเชิงการค้าเฉพาะเรื่องของพืชนั้น ๆ

4.2.2 มีขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมกระบวนการผลิตในประเด็นความปลอดภัย (safety) ด้านสารเคมี (chemical) ด้านจุลินทรีย์ (microbial) และด้านกายภาพ (physical)

4.2.3 มีขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมกระบวนการผลิตในประเด็นสุขอนามัยพืช (phytosanitary) ด้านโรค แมลง และศัตรูพืช

4.2 การจัดการประเด็นทั่วไป

ข้อพึงปฏิบัติในการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

4.2.1 ควรใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละพืช เพื่อป้องกันการซ้ำของผลิตผลเนื่องจากการเก็บเกี่ยว

4.2.2 ต้องมีวัสดุปรองพื้นในบริเวณที่พักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในฟาร์ม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ สิ่งปลูกศ เศษดิน และสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่น ๆ จากพื้นดิน

4.2.3 ภาษาที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลิตภัณฑ์ ต้องแตกต่างหากจากภาษาที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมี หรือปุ๋ย เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีทางการเกษตรและจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค และความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์

4.2.4 ในกรณีที่ไม่สามารถแยกภาษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ และภาษาขนย้ายสารเคมีหรือปุ๋ยได้ ต้องทำความเข้าใจว่าไม่มีการปนเปื้อนดังกล่าว

4.2.5 ภาษาที่ใช้ในการบรรจุขั้นต้นเพื่อการขนถ่ายภายในฟาร์มไปยังพื้นที่คัดแยกบรรจุ ต้องเหมาะสม มีรูปแบบภาษา มีวัสดุบรรจุภายในภาษาเพื่อป้องกันการกระแทกเสียดสี

4.2.6 การจัดวางผลิตภัณฑ์ในบริเวณที่พักผลิตภัณฑ์ที่เก็บเกี่ยวในฟาร์มต้องเหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละพืชเพื่อป้องกันคราบเปื้อนจากน้ำยางในผล หรือรอยแผลที่เกิดจากการขูดขีด หรือกระแทกกัน รวมทั้งปัญหาการเสื่อมสภาพของผลิตภัณฑ์เนื่องจากความร้อน และแสงแดด

4.2.7 การเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ภายในฟาร์ม ควรปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง

4.3 การควบคุมการคละปนของผลิตภัณฑ์ด้วยคุณภาพ

4.3.1 มีกระบวนการคัดแยกให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าและผู้บริโภค

4.3.2 ต้องมีพื้นที่การจัดวางแยกผลิตภัณฑ์ด้วยคุณภาพเป็นสัดส่วน

4.3.3 มีแผนการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ด้วยคุณภาพอย่างชัดเจน

4.4 การบ่งชี้และการสอบกลับ (traceability)

4.4.1 มีการบันทึกการปฏิบัติงาน ตามแบบบันทึก

4.4.2 มีการควบคุมเอกสาร

5. การบันทึกและการควบคุมเอกสาร

5.1 เอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์ม ได้แก่

5.1.1 นโยบายคุณภาพของฟาร์ม

5.1.2 วัตถุประสงค์คุณภาพของฟาร์ม

5.1.3 ขอบเขตการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดของระบบการจัดการคุณภาพ

5.1.4 แผนควบคุมการผลิตเฉพาะพืช

5.1.5 ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ในการทำงานฟาร์ม

5.1.6 วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ตามระเบียบปฏิบัติ

5.1.7 แบบบันทึกการปฏิบัติงานฟาร์ม

5.1.8 เอกสารสนับสนุน

5.1.9 หลักฐานการฝึกอบรม การจัดซื้อ จัดหาปัจจัยการผลิต (ถ้ามี)

5.1.10 หลักฐานผลการตรวจวิเคราะห์ ดิน น้ำ ปัสสาวะการผลิต และสารตกค้างในผลิตผลที่ฟาร์มได้มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์คุณภาพ ตามความจำเป็น

5.1.11 เอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินการเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์คุณภาพ รวมถึงข้อสัญญาในการจัดซื้อผลิตผลกับคู่ค้า

5.1.12 จัดทำรายการเอกสาร และบันทึกที่อยู่ในครอบครอง ลงในแบบบันทึก

5.2 เอกสารหรือแบบบันทึก ต้องจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น ๆ รวมทั้งต้องมีการบันทึกให้ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล

5.3 ในกรณีที่มีแปลงผลิตมากกว่า 1 แปลง ต้องแยกบันทึกข้อมูลเป็นรายแปลง

6. การจัดเก็บและควบคุมเอกสาร

6.1 ให้มีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ แยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดูกาล เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบ และการนำมาใช้

6.2 เก็บรักษาแบบบันทึกการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไว้เป็นอย่างดีอย่างน้อย 3 ปีของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการ หรือคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

6.3 ในกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารมาตรฐานระเบียบปฏิบัติ หรือระเบียบปฏิบัติ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการต้องบันทึกการแก้ไขลงในแบบบันทึกการควบคุมเอกสาร

7. การจัดการเพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวเกี่ยวเกี่ยวกันได้ถูกต้อง

รายละเอียดการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวเกี่ยวเกี่ยวกันได้ถูกต้อง ได้แก่

7.1 การเตรียมต้นหลังการเก็บเกี่ยว

7.1.1 การป้องกันกำจัดโรคทุเรียนที่สำคัญ

◆ โรคใบไหม้ เกิดจากเชื้อแอนแทรคโนส ช่วงใบเพสลาด แสดงอาการใบไหม้สีน้ำตาลอ่อนของใบสีน้ำตาลเข้ม ถ้าพบเสียหาย 30%ของพื้นที่ใบ พ่นด้วยสารเบนโนมิล 50%ดับบลิวพี อัตรา 10 กรัม หรือคอปเปอร์ออกไซด์ไฮดรอกไซด์ 80%ดับบลิวพี อัตรา 30-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

◆ โรคใบดิด แสดงอาการใบไหม้และแห้งติดกันเป็นกระจุกเชื่อมติดกันด้วยเส้นใยของเชื้อรา และมีใบร่วงมาก อาการเพียงเล็กน้อยให้ตัดเผาทำลาย อาการรุนแรงให้พ่นด้วยสารคาร์เบนดาซิม 60%ดับบลิวพี อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

◆ โรคจากเชื้อราไฟทอปธอราเข้าทำลายใบ แสดงอาการใบช้ำดำตายหนึ่งคล้ายน้ำร้อนลวก พ่นด้วยสารเมทาแลกซิล 80 %ดับบลิวพี อัตรา 30-50 กรัม หรือฟอสเอทิลอลูมิเนียม 80%ดับบลิวพี อัตรา

30-50 กรัมหรือสารฟอสฟอรัส แอซิด อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ทั้งภายในและภายนอกทรงพุ่ม

- ◆ โรคจากเชื้อราไฟทอปธอราเข้าทำลายรากและโคนต้น พบใบชืดไม่สดใสหรือใบเหลือง คล้ายขาดน้ำ ใบเริ่มร่วงจากปลายกิ่งเป็นอาการเรื้อรังซ้ำซากทุกปี เชื้อสาเหตุเข้าทำลายที่ระบบรากฝอยหรือ บริเวณโคนต้น ใช้สารเมทาแลกซิล 80%ดับบลิวพี อัตรา 200 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ราดใต้ทรงพุ่มให้ทั่ว และ กระตุ้นการเจริญเติบโตของรากด้วยการพ่นปุ๋ยเกล็ดที่มีจุลธาตุผสมอยู่ด้วย สูตร 15-30-15 หรือ 20-20-20 อัตรา 60 กรัม+กรดฮิวมิก อัตรา 100 มิลลิลิตร ในน้ำ 20 ลิตร ราดให้ทั่วใต้ทรงพุ่ม ให้น้ำสม่ำเสมอสัปดาห์ละครั้ง รวม 2-3 ครั้งติดต่อกัน

- ◆ โรคเชื้อราไฟทอปธอราเข้าทำลายที่ลำต้นและกิ่ง พบใบเหลืองเป็นบางกิ่งและมีคราบน้ำ บริเวณเปลือก เมื่อใช้มีดขูดบริเวณที่เป็นคราบน้ำจะพบเชื้อได้เปลือกเป็นแผลสีน้ำตาล ถ้าพบอาการเล็กน้อย นำไปเผาทำลายหรือทาแผลด้วยสารเมทาแลกซิล 25%ดับบลิวพี หรือ 35%เอสดี อัตรา 50-60 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร หรือสารเมทาแลกซิล 25%ดับบลิวพี อัตรา 300 กรัม ผสมฝุ่นแดงทาหน้ายาง อัตรา 100 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตรหรือ สารฟอสเอทิล อะลูมิเนียม 80-100 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ถ้าอาการรุนแรง ใช้ฟอสฟอรัส แอซิด 40% ผสมน้ำ อัตรา 1:1 โดยปริมาตร ใส่ในกระบอกฉีดยา ฉေးเปลือกลำต้นสูงจากพื้นดิน 1-2 ฟุต ฉีดน้ำยาเข้าลำต้นในอัตรา 20 มิลลิลิตร/ต้น

- ◆ โรคราสีชมพู พบเส้นใยสีขาวแกมชมพูปกคลุมผิวกิ่ง แสดงอาการเล็กน้อย ควรตัดและเผา ทำลาย ถ้าโรครุนแรงพ่นด้วยสารคอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85%ดับบลิวพี อัตรา 50 กรัม หรือสารคาร์เบนดาซิม 60%ดับบลิวพี อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นบริเวณกิ่งในทรงพุ่มให้ทั่ว

7.1.2 การใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ต้น ใส่ปุ๋ยที่หมักตัวสมบูรณ์แล้ว อัตรา 20-30 กิโลกรัม/ต้น ใส่ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา (กิโลกรัม/ต้น) 3 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม โดยคลุกปุ๋ยด้วย กรดฮิวมิก อัตราปุ๋ยเคมี 1 กิโลกรัม/กรดฮิวมิก 30 มิลลิลิตร หวานให้ทั่วใต้ทรงพุ่ม และพ่นด้วยปุ๋ยทางใบหรือ สูตรทางด่วน (คาร์โบไฮเดรตสำเร็จรูป 20 มิลลิลิตร+กรดฮิวมิก 20 มิลลิลิตร+ปุ๋ยเกล็ด 15-30-15 หรือ 20-20-20 ที่มีธาตุรองและจุลธาตุรวมด้วย อัตรา 60 กรัม+สารจับใบผสมรวมกันในน้ำ 20 ลิตร) จำนวน 1-2 ครั้ง ในช่วง ใบเปสลาด

7.1.3 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทุเรียนและวัชพืชในสวน

7.1.3.1 การป้องกันกำจัดแมลง

- ◆ เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยจักจั่นฝอย และหนอนกินใบ พ่นด้วยสารแลมปีดาไซฮาโลทริน 2.5%อีซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คาร์บาริล 85%ดับบลิวพี อัตรา 60 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือไซเปอร์เมทริน/ไพฟาโลน 6.25%/22.5%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุก 7 – 10 วัน เมื่อสำรวจพบแมลง เกินค่าควบคุมให้ปฏิบัติเช่นนี้จนใบแก่

- ◆ ไรแดง พ่นด้วยสารโพรพาร์โกด์ 30%ค้บบลิฟพี อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรืออะมีทราซ 20%อีซี อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารเฮกซีไทอะซอกซ์ 1.8%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

- ◆ หนอนคั่งหวนหวน พ่นอิมิดาโคลพรีด 10%เอสแอล อัตรา 30 มิลลิลิตร หรืออะเซทาทามิพรีด 20%เอสพี อัตรา 30 กรัม หรือไซอะมิโทแซม 25%ค้บบลิฟพี อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร โดยพ่นให้โชกเฉพาะบริเวณลำต้นจากโคนถึงยอดและกิ่งขนาดใหญ่

7.1.3.2 การป้องกันกำจัดวัชพืช ดำรววัชพืชฤดูเดียว (หญ้าจรจบ, หญ้าตีนนก ฯลฯ) หรือวัชพืชข้ามปี (หญ้าคา, หญ้าชันกาด, หญ้าแห้วหมู ฯลฯ) มากกว่าหรือเท่ากับ 90%ของพื้นที่ทั้งหมดและมีความสูงเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 30 ซม. ตัดให้สั้นทุก 1-2 เดือน ด้วยเครื่องตัดหญ้า หรือใช้สารไกลโฟเสท 48%เอสแอล อัตรา 500-600 มิลลิลิตร หรือ กลูโฟซิเนต แอมโมเนีย 48%เอสแอล อัตรา 1,000-2,000 มิลลิลิตรต่อน้ำ 60-80 ลิตร/ไร่ พ่น 1 ครั้งหลังวัชพืชงอกและมีใบมากที่สุด

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก การป้องกันกำจัดศัตรูทุเรียนระยะการเตรียมต้นหลังการเก็บเกี่ยว

7.2 การเตรียมต้นก่อนการออกดอก

7.2.1 การจัดการปุ๋ยเพื่อส่งเสริมการออกดอก ก่อนออกดอกประมาณ 2 เดือน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 หรือ 12-24-12 อัตรา (กก./ต้น) อัตรา 1 ใน 3 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม หรือพ่นปุ๋ยทางใบสูตร 0-52-34 อัตรา 150 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร จำนวน 2 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน กรณีที่ช่วงแล้งไม่ยาวนานเพียงพอในการชักนำการออกดอกใช้ปุ๋ย-กอล® อัตรา 300 มิลลิลิตร+นิวตริแพลนท์ 100 มิลลิลิตร+ปุ๋ยเกล็ดสูตร 0-42-56 อัตรา 300 กรัม ผสมรวมกันในน้ำ 20 ลิตร ราดใต้ทรงพุ่มให้ทั่ว

7.2.2 การจัดการน้ำเพื่อชักนำการออกดอก

- ◆ กรณีอุณหภูมิ 18-35°C ให้น้ำประมาณ 30%ของการให้น้ำปกติ จนสังเกตเห็นตาดอกระยะไข่ปลา (จุดเล็กสีขาวครีมใต้ท้องกิ่ง) ชัดเจนจึงให้น้ำครั้งต่อไปในอัตราปกติ

- ◆ กรณีอุณหภูมิต่ำ 18°C ให้น้ำประมาณ 20-25%ของการให้น้ำปกติวันเว้นวันจนสังเกตเห็นตาดอกระยะไข่ปลาชัดเจนจึงให้น้ำปกติ

- ◆ กรณีอุณหภูมิ ต่ำ 36°C ให้น้ำประมาณ 30%ของการให้น้ำปกติจนสังเกตพบตาดอกระยะไข่ปลาชัดเจนแล้วจึงให้น้ำปกติ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก การประเมินความแก่จากลักษณะภายนอก

7.3 การจัดการต้นระยะออกดอกถึงก่อนการเก็บเกี่ยว

7.3.1 การจัดการปุ๋ยเพื่อให้ดอกออกสม่ำเสมอพร้อมกันทั้งต้น เมื่อเริ่มสังเกตพบตาออกกระยะไขปลา ให้พ่นด้วยปุ๋ยโพแทสเซียมไนเตรท 13-0-46 อัตรา 100-200 กรัม ร่วมกับสารสกัดจากสาหร่ายทะเล อัตรา 60 มิลลิลิตร ผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทรงพุ่ม

7.3.2 การตัดแต่งช่อดอก จำนวนช่อดอกต้องไม่เกิน 6 ช่อดอก/ความยาวกิ่ง 1 เมตร ประเมินจำนวนช่อดอกในแต่ละรุ่นหลังออกดอก 5 สัปดาห์ เมื่อพบว่ามียอดดอกมากกว่า 1 รุ่น ในกิ่งเดียวกัน และจำนวนเกินค่าควบคุม ต้องตัดแต่งช่อดอกให้เหลือในปริมาณที่เหมาะสม 1-2 รุ่น

7.3.3 การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายดอกทุเรียน

◆ **เพลี้ยไฟ** สำรวจพบเพลี้ยไฟมากกว่า 5 ตัวต่อช่อดอก พ่นด้วยสารแลมปีดาไซฮาโลทริน 2.5%อีซี อัตรา 10 มิลลิลิตร หรือ สารอิมิดาโคลพริด 10%เอสแอล อัตรา 10 มิลลิลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน 20%อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตร หรือสารฟิโพรนิล 5%เอสซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเฉพาะดอกพอเปียก

◆ **หนอนกินดอก** พบหนอนกินดอกทำความเสียหายมากกว่าหรือเท่ากับ 20%ของดอกทั้งหมดบนต้น พ่นด้วยสารแลมปีดาไซฮาโลทริน 2.5%อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน 20%อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตร หรือสารไซเพอร์เมทริน/โพซาโลน 6.25%/22.5%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

7.3.4 การป้องกันกำจัดโรคทำลายดอกทุเรียน

◆ **โรคจากเชื้อราไฟทอปธอรา** พบดอกถูกทำลายมากกว่าหรือเท่ากับ 20%ของดอกทั้งหมดบนต้น พ่นด้วยสารฟอสฟอรัส แอซิด อัตรา 30-50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารฟอสเอทิล อะลูมิเนียม 80% คับบลิวพี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

◆ **โรคแอนแทรคโนส** พ่นด้วยสารเบโนมิล 50%คับบลิวพี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 85%คับบลิวพี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

7.3.5 การจัดการปุ๋ยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผสมเกสร หลังการตัดแต่งดอกจำนวนรุ่น/ดอกมากกว่า 1 รุ่น หรือมีกิ่งออกดอกน้อยกว่า 60%ของกิ่งที่สามารถออกดอกได้ และจำนวนช่อดอกน้อยกว่า 3 ช่อดอกต่อความยาวกิ่ง 1 เมตร ควรพ่นด้วยปุ๋ยทางใบที่มีธาตุแคลเซียมและโบรอนจำนวน 1 ครั้ง ที่ดอกและใบให้ทั่วพอเปียก เมื่อดอกอายุ 6 สัปดาห์

7.3.6 การจัดการน้ำเพื่อเพิ่มการติดผล ลดปริมาณการให้น้ำลงเมื่อดอกอายุ 7 สัปดาห์ จาก 60%ของการให้น้ำปกติเหลือ 20-25% โดยให้น้ำทุกวันในช่วงดอกบาน หากอุณหภูมิอากาศสูงกว่า 36°C หรือลดปริมาณการให้น้ำลงจนทำให้ดอกทุเรียนบานในช่วงเวลาประมาณ 15.00 น. หากดอกบานเร็วเกินไป ต้องลดปริมาณการให้น้ำลงอีกและหากดอกบานช้าเกินไปต้องเพิ่มปริมาณการให้น้ำจนดอกบานในช่วงเวลาที่เหมาะสม

7.3.7 การช่วยผสมเกสรเพิ่มการติดผล ช่วยผสมเกสรโดยใช้ละอองเกสรจากต้นต่างพันธุ์หรือต่างต้นโดยใช้แปรงขนอ่อนช่วยป้ายละอองเกสรตัวผู้ให้ตกบนปลายเกสรตัวเมียในช่วงเวลา 18.30-21.30 น.

7.3.8 การให้น้ำเพื่อป้องกันผลอ่อนร่วง เมื่อผลอ่อนอายุ 0-2 สัปดาห์ ให้น้ำในอัตรา 20-25%ของการให้น้ำปกติ โดยรักษาระดับน้ำให้สม่ำเสมอ หากมีอุณหภูมิอากาศต่ำกว่า 17°C ต้องให้น้ำในอัตรา 15-20%ของการให้น้ำปกติ ในช่วงเข้ามิด ร่วมกับการพ่นปุ๋ยทางใบที่มีธาตุรองและจุลธาตุร่วมด้วยจนอายุ ผลเกิน 3 สัปดาห์ กรณีที่มีน้ำค้างมากควรพ่นปุ๋ยทางใบที่มีธาตุรองและจุลธาตุร่วมด้วยเพื่อลดอาการผลร่วง เมื่อผลมีอายุ 2.5 สัปดาห์ค่อยๆ เพิ่มปริมาณการให้น้ำจากอัตรา 20-25%เป็น 70%ของการให้น้ำปกติ เมื่อผลอายุครบ 4 สัปดาห์หลังดอกบาน

7.3.9 การตัดแต่งผล

- ◆ การตัดแต่งผลครั้งที่ 1 ตัดแต่งผลที่มีขนาดเล็ก รูปทรงบิดเบี้ยว และไม่อยู่ในตำแหน่งที่ต้องการออก โดยเหลือผลไว้ประมาณ 2-3 เท่าของจำนวนผลที่ต้องการไว้จริง (โดยการประเมินจำนวน 1 ผลต่อใบสมบูรณ์ประมาณ 330ใบ)
- ◆ การตัดแต่งผลครั้งที่ 2 โดยปกติเมื่อผลอายุ 6 สัปดาห์ จะมีขยายตัวด้านยาวสีผิวผลเขียวสดใส หนามมีขนาดปกติ เรียวเล็ก และปลายหนามแหลมออก ตัดแต่งผลที่มีการพัฒนาการผิดปกติ
- ◆ การตัดแต่งผลครั้งที่ 3 โดยปกติเมื่อผลอายุ 8 สัปดาห์จะเริ่มขยายตัวด้านกว้างอย่างรวดเร็ว สีผิวผลเขียวสดใส หนามเขียว และมีขนาดปกติ ตัดแต่งผลที่มีการพัฒนาการผิดปกติ และผลที่มีโรคหรือแมลงเข้าทำลายทิ้ง
- ◆ การตัดแต่งผลครั้งที่ 4 เช่นเดียวกับการตัดแต่งครั้งที่ 3 แต่ปฏิบัติเมื่อผลมีอายุ 9 สัปดาห์ ซึ่งการตัดแต่งครั้งนี้มีผลต่อรูปทรง และลักษณะหนามของผล โดยเฉพาะพันธุ์หอมทอง
- ◆ การตัดแต่งผลครั้งสุดท้าย เช่นเดียวกับการตัดแต่งครั้งที่ 4 แต่ปฏิบัติเมื่อผลขึ้นพุ่มเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการของผล โดยวิธีการตัดแต่งผลให้สอดคล้องกับความสามารถในการเลี้ยงผลเป็นครั้งสุดท้าย เมื่ออายุผลประมาณ 10-12 สัปดาห์

7.3.10 การใส่ปุ๋ยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการของผล

- ◆ เมื่อผลมีอายุ 5-7 สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยสูตร 12-12-17 หรือ 8-24-24 หรือ 13-13-21 อัตราเป็น กก.ต่อต้น เท่ากับ 1ใน3เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม (หรือให้ปุ๋ยตามคำแนะนำตามค่าวิเคราะห์ของดินและใบ)
- ◆ เมื่อผลมีอายุ 10-11 สัปดาห์ ใส่ปุ๋ยสูตร 0-0-50 หรือ 0-0-60 อัตรา 1-2 กก./ต้น (หรือให้ปุ๋ยตามคำแนะนำตามค่าวิเคราะห์ของดินและใบ) โดยวิธีหว่านให้ทั่วใต้ทรงพุ่ม เพื่อส่งเสริมคุณภาพของเนื้อ

7.3.11 การจัดการน้ำเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการของผล เพิ่มปริมาณการให้น้ำจาก 70% เป็น 85%ของการให้น้ำปกติ เมื่อผลมีอายุประมาณ 10-11 สัปดาห์

7.3.12 การจัดการเพื่อผลิตทุเรียนที่ปราศจากอาการแกนเต่าเผาและไส้ซึม

7.3.12.1 การเสริมสร้างและรักษาระดับความสมบูรณ์ดินให้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยดินทุเรียนต้องมีความสมบูรณ์สูงกว่า 60% (ดินทุเรียนมีความสมบูรณ์ดิน 60%เป็นดิน ทุเรียนที่มีใบแก่น้อย ไม่สดใส ใบและกิ่งได้รับความเสียหาย เนื่องจากการทำลายของศัตรูทุเรียนมากกว่า 30%ของพื้นที่ใบทั้งต้น และจำนวนกิ่งทั้งต้น ตามลำดับ ลำต้นและระบบรากมีอาการหรือร่องรอยของโรครากเน่า โคนเน่ามากกว่า 10%

ของพื้นที่ผิวลำต้นและระบบราก) เมื่อต้นทุเรียนเริ่มมีความสมบูรณ์ต้นต่ำลง พ่นด้วยปุ๋ยทางใบที่มีธาตุหลัก ธาตุรองและจุลธาตุ ครบถ้วนหรือพ่นด้วยสูตรทางด่วน จำนวน 1-2 ครั้ง จนสามารถรักษาสภาพความสมบูรณ์ ต้นได้สูงกว่า 60%

7.3.12.2 การป้องกันกำจัดใบอ่อนในช่วงวิกฤตระหว่างการพัฒนาการของผล

- ♦ **การป้องกันการแตกใบอ่อน** เมื่อผลทุเรียนบนต้นที่มีความสมบูรณ์น้อยกว่า 60% มีอายุ 7 สัปดาห์ พ่นด้วยสารเมพิควอทคลอไรด์ 1.5% อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วต้น เพื่อชะลอการแตกใบอ่อน

- ♦ **การปลิดใบอ่อน** สำรวจการแตกใบอ่อน โดยสังเกตการพัฒนาของเกล็ดหุ้มตา หากพบว่าเริ่มมีการพัฒนาการในช่วงผลอายุ 8-10 สัปดาห์ ต้องพ่นด้วยปุ๋ยโพแทสเซียมในเตรท อัตรา 100-200 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วต้นนอกของทรงพุ่ม เพื่อปลิดใบอ่อน

- ♦ **การลดความเสียหายของการแตกใบอ่อน** สำรวจปริมาณหรือ % การแตกใบอ่อน หลังจากปลิดใบอ่อนแล้ว 3 วัน หากยังมี % ใบอ่อนมากกว่า 50% ต้องพ่นด้วยสูตรทางด่วน (คาร์โบไฮเดรต ลำไจรูป อัตรา 20 มิลลิลิตร+ปุ๋ยเกล็ด 15-30-15 ที่มีธาตุรองและจุลธาตุรวมด้วย อัตรา 60 กรัม+กรดฮิวมิก อัตรา 20 มิลลิลิตรผสมรวมในน้ำ 20 ลิตร) ร่วมกับสารเมพิควอทคลอไรด์ ความเข้มข้น 37.5 ppm เฉพาะต้นที่มี สภาพความสมบูรณ์ต้นมากกว่า 60% และแตกใบอ่อนมากกว่า 50% สำหรับต้นที่มีความสมบูรณ์ต้นน้อยกว่า 60% และมีการแตกใบอ่อนมากกว่า 50% ต้องทำเครื่องหมายแยกกลุ่มให้ชัดเจน และต้องเก็บเกี่ยวผลแยกจาก ผลผลิตคุณภาพ

7.3.12.3 การจัดการเพื่อป้องกันการคละปนของผลที่มีอาการแกนเต่าเผาและไส้ซึม

ทำเครื่องหมายแยกต้นทุเรียนที่มีความสมบูรณ์ต้นน้อยกว่า 60% และมีการแตกใบอ่อนมากกว่า 50% ในช่วงที่ผลมีอายุ 8-10 สัปดาห์ออกจากต้นปกติให้ชัดเจน และใช้วัสดุที่คงทนบันทึก ความหมายของเครื่องหมายไว้ให้ละเอียด เข้าใจง่าย ควบคุมให้เก็บเกี่ยวผลผลิตแยกจากกันระหว่างต้นทุเรียนที่เป็นปัญหาและต้นทุเรียนปกติ แล้วคัดแยกครั้งสุดท้ายหลังเก็บเกี่ยว โดยตรวจสอบลักษณะภายนอก คือ ผลจะมี หนามเล็กเกิดแทรกอยู่ระหว่างหนามปกติของทุเรียนภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “นมหนาม” ตรงบริเวณใกล้ขั้วผล ผลมีอาการก้นจิบหัวรวบปลายหนามแตก หนามถี่และสุกไม่สม่ำเสมอทั้งผล (การสุกไม่สม่ำเสมอจะเกิดกับ พันธุ์หมอนทองเท่านั้น) ต้องตรวจสอบและคัดแยกทุกผล เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีทุเรียนด้อยคุณภาพคละปนกับ ทุเรียนคุณภาพ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก	การแตกใบอ่อนของทุเรียน
2. แบบบันทึก	การจัดการเพื่อชะลอการพัฒนาการของใบอ่อน
3. แบบบันทึก	การป้องกันการคละปนของผลผลิตผลที่มีอาการแกน เต่าเผา และไส้ซึม

8. การจัดการเพื่อผลิตทุเรียนที่ปลอดจากศัตรูพืช

8.1 การสำรวจการเข้าทำลายและการป้องกันกำจัดศัตรูทำลายผลทุเรียน สำรวจชนิดและปริมาณของศัตรูทำลายผลทุเรียนทุก 7-10 วัน ตั้งแต่ผลอายุ 4 สัปดาห์ ถึง 2 สัปดาห์ก่อนการเก็บเกี่ยว โดยการจำแนกชนิดของแมลงหรือโรคที่ทำลายผล และประเมินความเสียหายของการทำลายเพื่อเปรียบเทียบกับค่าควบคุมและกำจัดด้วยวิธีการดังนี้

- ◆ **หนอนเจาะเมล็ด** พ่นด้วยสารไซเพอร์เมทริน/ไพซาโลน 6.25%/22.5%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตร หรือสารไดอะซินอน 60%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตร หรือสารคาร์บาริล 85%ดับบลิวพี อัตรา 60 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว 15 วัน

- ◆ **หนอนกินขั้วผล** พ่นด้วยสารแลมปีดาไซฮาโลทริน 2.5%อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน 20%อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตร หรือสารไซเพอร์เมทริน/ไพซาโลน 6.25%/22.5%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว 15 วัน

- ◆ **เพลี้ยแป้ง** ตัดแต่งผลอ่อนที่พบเพลี้ยแป้งเผาทำลายทิ้งหรือพ่นด้วยน้ำจืดเพลี้ยแป้งในระยะตัวอ่อน หรือโรยสารคาร์บาริล 85%ดับบลิวพี รอบโคนต้นเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดโดยมดดำในกรณีที่สำรวจพบเพลี้ยแป้งหลังตัดแต่งผลครั้งสุดท้ายแล้ว บนผลทุเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 10%ของจำนวนผลทั้งหมดให้พ่นด้วยสารมาลาไทออน 57%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรร่วมกับปีโตรเลียมออยล์ 83.9%อีซี อัตรา 1 มิลลิลิตร ผสมในน้ำ 20 ลิตร หรือใช้สารคลอร์ไพริฟอส 50%อีซี/ไซเพอร์เมทริน 5%อีซี อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเป็นจุดเฉพาะบริเวณกลุ่มที่สำรวจพบ และต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว 15 วัน

- ◆ **หนอนเจาะผล** พ่นด้วยสารสะเดา (เมล็ดสะเดาบด) อัตรา 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารแลมปีดาไซฮาโลทริน 2.5%อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน 20%อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตร หรือสารไซเพอร์เมทริน/ไพซาโลน 6.25%/22.5%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว 15 วัน

- ◆ **โรคผลเน่า** ตัดและเผาทำลายเมื่อพบผลที่เป็นโรคแล้วพ่นด้วยสารฟอสเอทริลอะลูมิเนียม 80%ดับบลิวพี อัตรา 50-80 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารฟอสฟอรัส แอซิด อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วต้น 1-2 ครั้ง และต้องหยุดการใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยวอย่างน้อย 30 วัน

8.2 การป้องกันการคละปนของผลผลิตที่มีศัตรูทุเรียนติดไปกับผล

ตรวจสอบและทำเครื่องหมายเพื่อคัดแยกต้นทุเรียนที่ผลผลิตมีร่องรอยของการเข้าทำลายและ/หรือต้นที่ยังสำรวจพบศัตรูพืชให้ชัดเจน แยกเก็บเกี่ยวต้นทุเรียนที่มีเครื่องหมายแยกอีกครั้ง หลังเก็บเกี่ยวต้องตรวจสอบและคัดแยกทุกผล เพื่อเพิ่มความมั่นใจว่าไม่มีการคละปน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก การป้องกันกำจัดศัตรูทุเรียนระยะการพัฒนารูปของผล

9. การจัดการเพื่อผลิตทุเรียนที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

รายละเอียดการปฏิบัติงาน เพื่อผลิตทุเรียนที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ได้แก่

- ◆ ใช้สารเคมี ชนิด อัตรา และเวลา ตามรายละเอียดในวิธีการแก้ปัญหาในแผนควบคุมการผลิตทุเรียน
- ◆ ต้องใช้สารเคมีที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้น ๆ
- ◆ ต้องไม่ใช้สารเคมีที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ (รายชื่อวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ทางการเกษตร (ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535) และต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยวตามเวลาที่ระบุในวิธีการแก้ปัญหาในแผนควบคุมการผลิตทุเรียน และเอกสารสนับสนุน การใช้สารเคมีอย่างปลอดภัยในการผลิตทุเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก	การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด โรคทุเรียน
2. แบบบันทึก	การป้องกันกำจัดแมลงและไรศัตรูทุเรียน
3. แบบบันทึก	การป้องกันกำจัดวัชพืชในสวนทุเรียน
4. แบบบันทึก	การใช้ปุ๋ยในการผลิตทุเรียน
5. เอกสารสนับสนุน	รายชื่อวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ทางการเกษตร (ไม่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535)
6. เอกสารสนับสนุน	การใช้สารเคมีอย่างปลอดภัยในการผลิตทุเรียน

10. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในสวน

10.1 วิธีการเก็บเกี่ยว

- 10.1.1 เก็บเกี่ยวเฉพาะผลที่ประเมิณผ่านเกณฑ์ความแก่ครบทุกชั้นตอน
- 10.1.2 เก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวัง โดยใช้มีดคมและสะอาดตัดเหนือปลิง หรือรอยต่อของก้านผล แล้วโรยเชือกหรือส่งให้คนที่รอรับอยู่ใต้ต้น ใช้กระสอบป่านตัวรับผล
- 10.1.3 ระวังมิให้ผลทุเรียนร่วงหล่น หรือสัมผัสพื้นดิน โดยตรง

10.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

10.2.1 ขนย้ายผลทุเรียนจากบริเวณที่เก็บเกี่ยวไปยังโรงเรือนภายในสวนด้วยความระมัดระวัง

10.2.2 คัดแยกผลทุเรียนที่เสียหายจากการเก็บเกี่ยว หรือมีตำหนิจากโรคและแมลงแยกไว้ และนำไปใช้ประโยชน์ตามคำแนะนำหรือแผนที่กำหนดไว้

10.2.3 วางผลทุเรียนให้เป็นระเบียบบนแท่นรองรับสินค้า หรือบนวัสดุสำหรับปูรองพื้น เพื่อมิให้หนามชำและผลทุเรียนสัมผัสพื้นโรงเรือนโดยตรง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แบบบันทึก การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในสวน

11. การขนส่งผลผลิตไปยังจุดรวบรวมสินค้า

10.1 บรรจุผลผลิตทุเรียนในพาหนะที่ใช้ขนส่ง วางผลทุเรียนเป็นชั้น ๆ จนเต็มด้วยความระมัดระวัง ใช้กระสอบป่าน หรือวัสดุหนานิ่มคั่นระหว่างชั้นเพื่อมิให้หนามชำ

10.2 ขนส่งผลผลิตทุเรียนจากสวนไปยังจุดรวบรวมสินค้าด้วยความระมัดระวัง ทันทีที่เก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในสวนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

12 การควบคุมการคละปนของผลผลิตที่ด้อยคุณภาพกับผลผลิตทุเรียนคุณภาพ

12.1 ตรวจสอบการคละปนของทุเรียนอ่อน

♦ สังเกตจากลักษณะภายนอก และภายในของผลทุเรียนตามรายละเอียดในวิธีปฏิบัติการประเมินความแก่จากลักษณะภายนอก และวิธีปฏิบัติการประเมินความแก่จากลักษณะภายใน

♦ เลือกและคัดแยกผลทุเรียนอ่อน แยกไว้ต่างหากเพื่อนำไปทำลาย

♦ จัดเรียงผลทุเรียนที่ผ่านการตรวจสอบการคละปนแล้วให้เป็นระเบียบบนแท่นรองรับสินค้า หรือบนวัสดุสำหรับปูรองพื้น เพื่อมิให้หนามชำ และผลทุเรียนสัมผัสพื้นโรงเรือนโดยตรง เพื่อรอขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้า

12.2 ตรวจสอบการคละปนของทุเรียนที่มีอาการแกน เต่าเผา และไส้ซึม

ตรวจสอบการคละปนผลผลิตจากต้นทุเรียนที่มีความสมบูรณ์น้อย และแตกใบอ่อนมากกว่า 50% ของจำนวนยอดทั้งหมด โดยสังเกต

♦ หนามเล็กเกิดแทรกอยู่ระหว่างหนามปกติของทุเรียน ภาษาท้องถิ่นเรียก “นมหนาม” โดยเฉพาะบริเวณใกล้ก้านผล

♦ ผลมีอาการก้นจีบ หัวรวบ ปลายหนามแตก หนามถี่ และสุกไม่สม่ำเสมอในแต่ละพูและทั้งผล โดยเฉพาะพันธุ์หมอนทอง

เลือกและคัดแยกผลทุเรียนที่มีลักษณะในข้อ 12.2 แยกไว้ต่างหาก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ภายในสวน

12.3 ตรวจสอบและคัดแยกผลทุเรียนที่มีศัตรูทุเรียนเข้าทำลาย

12.3.1 ตรวจสอบและคัดแยกผลทุเรียนที่เก็บเกี่ยวแล้ว และมีหนอนเจาะเมล็ดเข้าทำลาย โดยสังเกตผิวผลบางตำแหน่งมีสีเหลืองเด่นกว่าบริเวณข้างเคียง และสุ่มตัวอย่างผลทุเรียนที่คาดว่าจะมีหนอนเจาะเมล็ดทำลาย จำนวนไม่น้อยกว่า 10 ผล นำมาฝังไว้กลางแดดไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง เพื่อเร่งให้หนอนเจาะเมล็ดออกนอกผลทุเรียน

12.3.2 เมื่อดำเนินการข้อ 12.3.1 แล้ว พบผลที่มีหนอนเจาะเมล็ดทำลาย จำนวนมากกว่าหรือมากกว่า 1 ผล ต้องนำผลทุเรียนทั้งหมดที่เก็บเกี่ยวแล้วมาพักไว้ในโรงเรือน อย่างน้อย 1 คืน แล้วคัดแยกผลที่มีหนอนเจาะเมล็ดทำลายแยกไว้ต่างหาก

12.3.3 แยกผลทุเรียนที่มีศัตรูทุเรียนอื่น ๆ เข้าทำลายไว้ต่างหาก แล้วนำไปจัดการตามคำแนะนำหรือใช้ประโยชน์ตามแผนที่กำหนดไว้